

# *Virksomhedsplan og lærerplan*

*For*

*Rudolf Steiner Børnehavens Småbørnsgruppe.*

*Indholdsfortegnelse:*

<i>Historie</i>	<i>side 3</i>
<i>Praktiske oplysninger</i>	<i>side 3</i>
<i>Værdigrundlag</i>	<i>side 4</i>
<i>Pædagogisk grundlag</i>	<i>side 5</i>
<i>Den pædagogiske ramme</i>	<i>side 6</i>
<i>Forældresamarbejde</i>	<i>side 7</i>
Personalesamarbejde	side 8
Bestyrelse	side 8
Småbørnsgruppens dagsrytme	side 8
Maden	side 8
Årsrytme	side 9

*Xxx = lille illustration.*

### *Historie:*

Igennem de seneste 7 år har personalet og bestyrelsen i Rudolf Steiner børnehaven Kvistgaard arbejdet på at kunne realisere planerne, om en helt ny børnehavebygning og en helt ny småbørnsgruppe. Vi kan nu endelig byde Jer velkommen til vores nye småbørnsgruppe.

Småbørnsgruppen er 13 børn i alderen 1 – 3 år, og 4 voksne:

Vibeke Bonnevie (pædagogisk leder)

Pernille Fosdal pædagog

Charlotte Pedersen pædagogmedhjælper

Sara Hansen.

(Merete Malmberg, institutionsleder)

Småbørnsgruppens åbningstid er fra kl 7.00 til kl. 17.00

Vores tlf.nr. 49 13 83 80 tryk 4

Email: [rsteiner.kvistgaard@mail.dk](mailto:rsteiner.kvistgaard@mail.dk).

[www.rudolfsteinerboernehavenkvistgaard.dk](http://www.rudolfsteinerboernehavenkvistgaard.dk)

## *Praktiske oplysninger:*

Dit barn skal være kommet inden kl. 9.00. Ring gerne og giv besked, hvis I kommer senere. Hvis barnet holder fri eller er syg, skal I ringe og meddele det **før** kl. 9.00.

Når I begynder I småbørnsgruppen, skal I medbringe skiftetøj, overtøj og fodtøj efter årstiden. Børnene fra 1-2 år sover i krybber, og I skal medbringe lammeskind, sengetøj og dyne, evt. hovedpude samt uldtæppe. Barnet har måske også en sut eller en puttebamse. (OBS SELE).

Børnene fra 2-3 år sover på madrasser indenfor.

Vi holder 2 forældremøder om året.

Vi holder 2 arbejdslørdag om året.

xxx

## *Værdigrundlag:*

I gamle dage – dengang der endnu var heste til – skulle bonden sørge for, at føllene kunne blive til kraftige dyr, som kunne trække ploven eller måske en bryggervogn efter sig.

Lod han da føllene spænde for ploven, for at de i tide kunne lære den verden at kende, som de skulle ud i, når de blev til "rigtige" heste?

Nej!! Bonden lod dem springe omkring på marken og dør nyde alle et føls fordele. De måtte hoppe og springe og hele dagen lang, og drikke mælk hos deres mor. Først når de var blevet til udvoksede heste, fik de seletøjet på.

Nu vidste bonden, at de var stærke nok til at arbejde, fordi de havde fået lov til at lege, mens de var føl.

Når bonden såede sit korn på marken, gravede han det så op en gang i mellem for at se, hvor meget det havde groet nede i jorden?

Nej!! Han lod det vokse i tillid til, at naturens egne kræfter sørgede for, at kornet kom op.

\*\*\*\*\*

Da vi i dag har fjernet os så meget fra et naturligt forhold til vore omgivelser, og dermed også til vore børn, kan disse sammenligningerne måske sætte nye tanker i gang.

\*\*\*\*\*

Det er sådanne nye tanker, Rudolf Steiner pædagogikken bygger på.

Overalt lyder råbet om at udvikle barnet intelligensmæssigt før skolealderen, fordi man har opdaget, at det lille barn har uanede muligheder i sig for indlæring.

Men hvem tænker på, at man ved at presse barnets naturlige udvikling kunstigt frem, måske ødelægger kræfter i det, som det skulle bruge til andet end forstandsmæssigt udvikling i en tidlig alder??

xxx

### *Det pædagogiske grundlag:*

Småbørnsgruppen tager udgangspunkt i Rudolf Steiner pædagogik.

Hvem var Rudolf Steiner? Rudolf Steiner levede 1861–1925, fødes i Ungarn, (i dag Kroatien). I hans filosofiske skrifter er især spørgsmålet om menneskets frihed og det enkelte menneskes udviklingsmuligheder grundigt behandlet, hvilket kan ses som et væsentligt fundament for pædagogikken i Rudolf Steiner institutioner. Rudolf Steiner fremlagde gennem flere tusinde foredrag et omfattende helhedssyn på mennesket, naturen og kosmos, som kaldes antroposofi. Pædagogikken finder inspiration heri. Rudolf Steiner har inspireret til videreudvikling af mange vigtige områder, f.eks. kunst, arkitektur, biodynamisk landbrug, medicin, helsepædagogik og pædagogik for udviklingshæmmede samt Waldorf Skoler.

xxx

## *Den pædagogiske ramme:*

I småbørnsgruppen arbejder vi ud fra Rudolf Steiners pædagogiske principper, hvor barnet er:

Et rytmisk, sansende og efterlignende væsen.

I småbørnsgruppen vil vi have en dagsrytme, som er genkendelig for barnet. Vi vil skabe en ramme, således at barnet kan udvikle sig i sit eget tempo. Barnet lærer ved at efterligne, der er vi bevidste om, at vi voksne er forbilleder for barnet.

Vi mener, at det er vigtigt at have tillid til barnets egen udviklingsevne og respektere denne udviklings egne rytme.

Det at barnet selv får lov til at erfare gennem selvstændige forsøg, er en helt anden viden, end den det får gennem en færdig viden, der meddeles det.

Vi ønsker i vores daglige arbejde endvidere at arbejde med *Emmi Piklers* teorier og erfaringer om, hvor stor betydning småbarnspleje har for barnets udvikling.

*Hvem var Emmi Pikler?* Emmi Pikler levede fra 1902 til 1984. Hun var uddannet børnelæge og åbnede i 1946 et børnehjem (Lóczy) i Budapest, som dannede rammen for nytænkning omkring spædbørn og småbørnspleje. Emmi Pikler mener, at roen omkring plejesituationen, berøring, kropssprog og talemåde er en vigtig del af plejesituationen. Det er vigtigt, fordi barnet skal føle sig tryk, og føle at den voksne er 100 % nærværende, og at det ikke bare er noget der skal overstås.

I bogen, "At blive fortrolige med hinanden", skriver Rebecca Wild, som besøgte børnehjemmet Lóczy i 1991:

"I sommeren 1991 fik vi mulighed for personligt i Lóczy at opleve, hvordan en sådan respekt kan gennemtrænge enhver – også den mest uanselige handling i omgangen med små børn. Under dette besøg berørte det mig især, hvilken dyb tilfredsstillelse hvert barn fik under plejen, der blev udført i fuldstændig ro og med fuld opmærksomhed. Jeg mærkede hvorledes børnene slappedes af, nød plejen, åbnede sig for pædagogerne og opnåedes så megen glæde ved samværet, at de fredelig opdagede deres krop eller legede med genstande i de gennemtænkte omgivelser og til sidst uden vanskeligheder kunne falde i søvn. Det er ikke bare børnene, der gjorde indtryk, men også pædagogerne udtrykte med deres bevægelser, deres stemmer og deres afslappede ansigtsudtryk, tilfredshed parret med opmærksomhed og

sikkerhed – en tilstand, som jeg hidtil kun havde iagttaget hos få mødre i omgangen med deres egne børn.”

### *Forældresamarbejde:*

Et godt og konstruktivt samarbejde handler ofte om at kende hinandens forventninger til samarbejdet. Dette er særlig vigtigt, når der hersker en så klar holdning til det pædagogiske arbejde, som tilfældet er i en Rudolf Steiner institution.

Når I begynder med jeres barn i småbørnsgruppen, lægger vi stor vægt på at få opbygget et godt tillidsforhold fra begyndelsen. Derfor vil indkøringen af barnet foregå med en primær voksen/kontaktperson. Det vil være den voksne, som først og fremmest vil have kontakten med barnet og forældrene.

Det kan være individuelt, hvordan og hvor længe et barns indkøring forløber. Men for langt de fleste tager det ca. 1 uge. Vi aftaler inden start, hvordan det kan/skal forløbe.

Udgangspunktet for indkøringen er, at barnet skal blive trygt så hurtigt som muligt. Kontaktpersonen vil gennem indkøringen langsomt overtage funktionerne omkring barnet; lege med det, skifte ble, give tøj på, lægge til at sove, trøste osv. Det er vigtigt, at ”I giver plads”, og viser barnet, at I har tillid til kontaktpersonen.

Det er helt normalt, at man – især hvis det er ens første barn – har lidt svært ved at sige farvel. Men det er utroligt vigtigt, at barnet mærker at du/I er helt afklarede med at skulle forlade det. Man skal have *besluttet sig og tro på og have tillid til*, at vi nok skal gøre vores ypperste for, at jeres barn får en tryk og god dag. Når barnet græder, betyder det ikke nødvendigvis, at barnet ikke vil være her, men at barnet ikke har ord til at sige: ”Mor, jeg savner dig, jeg vil med dig!” Børn lever i nuet, det betyder også, at lige så snart du er ude af døren, opstår et nyt NU. Og barnets bevidsthed er allerede et ”andet sted”.

I vores institution får man ikke ”bare” passet sit barn. Vi har en forventning om, at man deltager i forældremøder, arbejdsdage og andre begivenheder, der omfatter småbørnsgruppen. Vi har den holdning, at hvis forældrene trives i institutionen, gør børnene det også og omvendt. Vi forventer at I som forældre interesserer jer for pædagogikken og bakker op om småbørnsgruppens trivsel.

Der er arbejdsweekender forår og efterår, som forældrene deltager i. Dette giver et godt sammenhold, og giver mulighed for at forældrene imellem og forældre og personale lærer hinanden godt at kende. For småbørnsgruppen er det vigtigt at de oplever forældrene deltage i institutionens nødvendige vedligeholdelse. Det giver sammenhæng i deres liv.

Når barnet har gået i småbørnsgruppen i omkring 3 mdr. holder vi en samtale, hvor vi taler om "hvordan starten har været, og hvordan det går lige nu". Derudover er man altid velkommen til at få "en snak", hvis der skulle være behov for det.

### *Personalesamarbejde:*

I personalegruppens sammensætning lægger vi vægt på at være forskellige mennesker med forskellige styrker. Vi lægger vægt på et stort engagement, og på at hver især er i udvikling. Derudover mener vi, at det er vigtigt i arbejdet med småbørn at kunne udstråle ro og overskud. Vi ønsker at have en personalegruppe, som er harmonisk med en sammenhørighed og en loyalitet, som gør vores arbejdsplads til et godt sted at være.

### *Bestyrelsen:*

Småbørnsgruppen har 2 bestyrelser efter nuværende lovgivningen. En forældrebestyrelse og en institutionsbestyrelse. I bestyrelsesmøderne deltager småbørnsgruppens leder og en medarbejderrepræsentant valgt af og blandt medarbejderne. Småbørnsgruppens forældrebestyrelse konstituerer sig selv med en formand, som vælges blandt forældrerepræsentanterne. Forældrerepræsentanterne vælges for 1 år ad gangen.

### *Småbørnsgruppens dagsrytme:*

*Rytme, forudsigelighed og gentagelse er tryghedsskabende for barnet.*

**Kl. 07.00** *åbner småbørnsgruppen.* Vi samles i fællesrummet med børnehaven og har en rolig og hyggelig morgenstuen.

**Kl. 08.00** *går vi på stuen.*

**Kl. 08.30** *samles vi og synger, leger fingerlege, rim og remser.* Sang skaber glæde, og følelsen af fællesskab er positiv for barnet. Rim og remser stimulerer barnets sprog. Alle sange, fingerlege, rim og remser er altid med udgangspunkt i årstiden.



Kl. 09.00 *leger vi på stuen*. Og vi spiser lidt formiddagsmad/frugt. Vi er meget beviste om valget af legetøj. Alt legetøj er af naturmaterialer. Sanserne bliver stimuleret af ægte naturmaterialer såsom træ, silke og uld.

Kl. 09.30 *vi går ud i haven*. Vi lægger vægt på, at der er god tid til at klæde sig på, og at det foregår i en rolig stemning. Vi hjælper børnene til at hjælpe sig selv. De får lov til at klæde sig på i deres eget tempo. I haven er det vigtigt, at alle sanser bliver stimuleret, og at børnene får brugt deres kræfter og deres krop. Vi har derfor skabt en have, der stimulerer de forskellige sanser. De 4 elementer er repræsenteret i jord, vand, ild og luft.

Kl. 11.00 *vi spiser frokost*. Inden frokost tænder vi lys og synger vores madsang. Vi lægger vægt på, at måltidet foregår i en rolig stemning. Efter frokost forbereder vi børnenes sovestund. Vi putter børnene et af gangen. De mindste børn først. Det er vigtigt at barnet mærker og oplever den samme rytme omkring putningen hver dag. Barnet vil derved føle sig tryk og tillidsfuld og have lyst til at sove.

Kl. 14.00-14.30 *når børnene vågner igen er det tid til lidt eftermiddagsmad*. Alt efter vind og vejr leger vi ude eller inde indtil børnene bliver hentet

### *Maden:*

I småbørnsgruppen lægger vi vægt på, at børnene får en alsidig og sund kost. Derfor er maden så vidt mulig økologisk og biodynamisk.

Madplanen kan f.eks. se således ud:

*Mandagen*: grød.

*Tirsdagen*: Brune ris med grøntsagssovs.

*Onsdag*: Grøntsagssuppe med spelt pasta/fuldkørnspasta.

*Torsdag*: pizza med grøntsagsfyld.

*Fredag*: rugbrød med forskelligt pålæg.

*Til alle måltider serverer vi vand.*

### Årsrytme:

Rytmen er en vigtig del af børns liv fra de er 0-7 år. Rudolf Steiner taler om rytme på mange forskellige planer. Vores vejrtrækning, kosmos, den musiske rytme, årstidens rytme, ugerytme og helt konkret også vores daglige rytme. Vi har beskrevet vores daglige rytme og vil nu beskrive vores årsrytme i småbørnsgruppen. Alle højtider bliver markeret. Det vil man konkret kunne se på vores årstidsbord og på vores årstidskrans. Vi mener, det er vigtigt at omgive sig med smukke ting. Vi tror på, at det har betydning for sjælen, hvordan vi indretter os. Derfor gør vi meget ud af det æstetiske. Vi pynter op med de farver ect., som passer til årstiden.

Årstidsfesterne vil vi forberede og afholde alt efter hvordan småbørnsstuens alderssammensætning er. Vi ønsker at skabe årstidsfester, der giver barnet en kvalitativ fornemmelse af årets og naturens forløb, og at tilbyde barnet kvalitative sanseindtryk.

#### *Oversigt over årstidsfester.*

*Februar:* fastelavn, vi holder fester efter et tema, f.eks. "fest på slottet".

*Marts:* Påskefest. Vi maler æg til vores påsketræ. På selve dagen leger vi sanglege i haven og spiser påskefrokost.

*Maj:* Pinsefest. Vi laver små fugle, som bindes på en lille gren, og på selve dagen går vi ud for at se fuglene flyve. Vi laver sanglege i haven og blæser sæbebobler.

*Juni:* Sommerfesten. Vi synger og danser om midsommerstangen til musik og inviterer til stort kaffe/kage-bord om eftermiddagen med forældrene.

*August:* Høstfest. Vi binder høstkrans og alle har noget med til vores store høstbord. Grøntsager, blomster eller frugt. Alt dette bliver brugt til pynt eller suppe.

*September:* Vi pynter op til ridderfest og synger sange.

*December:* Vi pynter til jul, bager og synger julesange. Skolebørnene kommer på Lucia-optog og børnehavebørnene spiller krybbespil for os.

## *Lærerplaner/mål for småbørnsgruppen*

### *Overordnet mål:*

- At børn og forældre introduceres til institutionslivet på en god og tryk måde.

### *Særlige værdier:*

- Skabe tryghed for både børn og voksne.
- Have fokus på omsorg gennem nærhed og nærvær.
- Bygge en genkendelighed op i hverdagen
- Skabe et rolig, men udviklende og udfordrende miljø i takt med at børnene nærmer sig de 3 år.
- Hvert barn begynder med sin egen kontaktperson.

### *Sproglig udvikling:*

- Gennem sang og leg med sproget at støtte barnet i at komme fra pludrestadiet til talestadiet.
- At de voksne er gode forbilleder ved at tale roligt, langsomt og benytte mange gentagelser.
- At sætte ord på alle handlinger både de voksnes og børnenes.

#### *Motorisk udvikling:*

- Støtte barnet i at bevæge sig alsidigt, uanset om det kan kravle eller gå.
- Skabe et miljø både inde og ude, hvor motoriske udfordringer er en del af dagligdagen.

#### *Social udvikling:*

- Støtte børnene i at "få øje på hinanden"
- At barnet gør sig erfaringer med andres nærvær.
- At barnet får erfaringer med at deles om legetøjet.
- At gruppen med de 2-3 årige får opbygget en begyndende samhørighed.

